REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf.. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iulin Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineacă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor.. pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor.. pe șase luni 12 cor.. pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele. cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 93. Brașov, Luni-Marți 29 Aprilie (12 Mai) 1908.

Schuller, Eitel & Comp.

Compatrioții sași au ajuns cu politica lor în halul aceluia pe care-l mustră conștiința c'a săvârșit un mare păcat și, pentru de-a suprima glasul ei, să muncește zi și noapte să scoată, că totuși n'a fost un păcat așa de mare, că n'a avut încătrău și a trebuit să lucre așa cum a lucrat. Știm că deputatul sas Schuller și-a̧ fost luat asupră-și să liniștească într'un șir lung de articoli conștiința politică a conaționalilor săi, sau, cum zice el chiar în intitularea articolilor săi, să motiveze politica săsească de azi.

Am văzut cam cum și în ce direcțiune se învârtește motivarea aceasta *sui generis*. Contagiat de esemplul lui Schuller și gelos de laurii de publicist, ce și i-a câștigat amintitul deputat vorbăreț prin ciolul său de articoli publicați în fruntea ziarului „Tageblatt“ din Sibiiu, s'a avântat și deputatul guvernamental sas Victor A. Eitel la o faptă „mare“ publicistică, alegându-și ca organ pentru lățirea ideilor sale despre situațiunea și politica săsească, foaia ungurească scrisă nemțește din Budapesta „Neues Pester Journal“. Ca să deștepte interesul marelui public jidano-maghiar, care cetește ziarul numit, și să covârșească pe colegul său Schuller înaintea conaționalilor sași, Eitel s'a hotărât a trage consecvențele cele mai extreme din politica actuală guvernamentală a Sașilor, scriind fățiș și fără încunjur între altele:

„Statul ungar poate să țină samă de naționalitați numai întru cât printr'asta nu se periclitează ideea de stat unitar și hegemonia poporului maghiar alcătuitor și susțiitor de stat. E învederat că pe calea aceasta cestiunea naționalităților poate fi rezolvată după lege și dreptate (sic!) în baza legilor existente (sic!). Credem că irredentismul (?!) n'a făcut încă progrese așa de mari în Ungaria ca să nu poată fi covârșit decât cu intrebuințarea forței. Un esemplu instructiv ne dau pentru aceasta Sașii ardeleni. In decurs de câteva decenii această mână de oameni a făcut puterei de stat ungare cele mai mari dificultăți, mai mari decât întreg partidul deputaților naționaliști întrunit acum în dietă, și astăzi toți aceia, cari nu pot fi socotiți ca amici ai Sașilor trebue să vadă în deputații dietali de origine săsească reprezentanți fideli ai ideii de stat maghiare, a căror atitudine se poate numi ireproșabilă“.

Așa vorbește onorabilul deputat Eitel despre conaționalii săi și politica lor, dar ca să pună vârf „strălucitei“ sale motivări, se pronunță pentru ideia de-a se delatura actuala autonomie a comitatelor și condamnă categoric mișcarea naționalistă dintre Șvabii Ungariei de Sud, pe care o declară scurt și suprinzător primejdioasă pentru patrie și pentru Șvabi.

In fața acestei cinice esploatări a celor mai estreme consecențe ale politicei actuale săsești, s'au cutremurat cei dela organul național săsesc din Brașov și publică un articol semnat de Rudolf Brandsch, în care il spală pe onorabilul colaborator al lui „Neues Pester Jurnal“ cu leșie, întrebând mereu cum vine un deputat săsesc să scrie așa ceva? La aceasta s'ar putea răspunde, că nu face decât a trage rezultanta estremă a unei politice, care a rupt toate zăgazurile permisului. Cu drept se sparie Sașii acuma de urmările pernicioase posibile ale politicei lor.

Până și „Tageblatt“ din Sibiiu care adăpostește proza mai moderată, dar nu mai puțin pernicioasă a deputatului Schuller, se vede silit a se lăpăda de Victor A. Eitel zicând că articolul lui din foaia pestană nu dă expresiune nicidecum vederilor poporului săsesc, ci numai vederilor proprii ale autorului.

Suntem convinși că nu va trece mult până ce Schuller Eitel și tovarășii se vor convinge în cele din urmă că întreaga lor politică guvernamentală și maghiaroană de astăzi nu exprimă părerile și vederile poporului săsesc, ci numai vederile și părerile acelei pături de cărturari sași, care din nenorocire dă azi direcțiunea, în falsa credință că face politică pentru poporul săsesc din Ardeal, pe când de fapt nu se pretează decât ca instrument al politicei celor dela putere.

Aceasta o susținem și trebue s'o susținem după rezultatele de până acuma, în mânia tuturor motivărilor și a interpretărilor, cu cari, nu știm până când, vor mai putea debuta conducătorii sași nestinghiriți prin gazetele lor și străine înaintea poporului săsesc.

La jubileul „Gazetei“.

Mult stimate domnule Mureșianu.

Micul grup de cărturari Cohălmeni s'alătură cu toată căldura inimei la rara sărbătoare românească, ce ni-o prilejește jubileul „Gazetei“ din Brașov.

Atâtea vorbe frumoase și simțite, ori numai sunătoare și impuse de puterea contagiunei, s'au adresat în cinste imbătrânitului director al acestui vrednic organ cultural, încât ori ce am mai spune noi cei întârziați, dar nu uitați, n'ar insemna decât a mișca aceleași strune. Și dacă șaptezeci de ani închipuesc mult mai puțin decât o clipă, în viața terestră, coborându-ne cu duhul din înălțimea neantului de timp, în aceasta epocă de secunde a istoriei și civilizației omenești, mica noastră conștiință de insecte muncitoare, călăuzite de gândul desăvârșirei, va trebui să tresară de bucuria unei isbânzi!

Oricum, dacă neamul ăsta nenorocit și atât de greu încercat, a putut totuși să ne dee energii, idei întrupate, cari au ținut aprinse în mânile lor șapte decenii, o făclie, avem desigur cel mai strigător argument despre vigoarea ce zace ascunsă în mijlocul acestui popor, forță, care odată și odată se va preschimba în tot atâtea explozii de lumină, ce vor impodobi departe în vremi numele ro mânesc!

Pentru că numai acei puțini, cari cunosc de aproape întreagă amărăciunea și multul greu al îndeletnicirei ce se chiamă gazetărie românească, numai aceia vor putea cuprinde în toată mărimea, caracterul și sentimentul de jertfă al directorilor acestui jurnal.

Fiți fericit, domnule Aurel Mureșianu, de a Vă putea înșira între aceste nume cinstite în cartea neamului. Conștiința datoriei împlinite cu prisos, munca neîntreruptă depusă pentru ridicarea semenilor d-voastră, vă liniștească sufletul, vă însuflețească inima și vă 'ntărească sănătatea!

Românii din Cohalm Vă salută cu respect și recunoștință! Să trăiți la mulți ani!

Cohalm, 9 Maiu 1908.

Titu V. Gheaja protopresbiter gr.-or.	*George Fuciu* contabil
Ioan Bercan preot rom. gr. or.	*G. Spornicu* paroch gr. cat.
Ioan Buzea cassier la „Ec.“	*Moise Ionescu* învăț.
Dr. George Drimba advocat	*Zachei Borcoman*
Virgil Mircea cand. de adv.	*Aurel Paul Bănuțu*

Pentru fondul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“

au contribuit următorii:

D-l *Titu V. Gheaja*, protopresbiter Cohalm . . .	Cor.	5·—
D-l *Dr. George Drimba*, advocat Cohalm	„	10·—
D-l *Ioan Bercan*, jun., paroch gr. or. Cohalm . .	„	2·—
D-l *Ioan Buzea*, cassar la „Economia“ Cohalm . .	„	3·—
D-l *George Fuciu*, contabil Cohalm	„	2 —
D-l *George Spornic*, par. gr. cat. Cohalm . . .	„	2·—
D-l *Virgil Mircea*, candidat de adv. Cohalm . . .	„	2·—
D-l *Aurel Paul Bănuțiu*, Cohalm	„	2·—
N. N.	„	2 —
Total:	*Cor.*	*30*·—

care sumă o am trimis'o la adresa „Gazetei“ cu mandat postal.*)

Cohalm 9 Maiu 1908.

George Fuciu, cont.

*) S'a primit. — Red.

Jubileul Maj. Sale Monarhului. Din Viena se anunță că în ziua de 30 Maiu st. n. generalii și corpul ofițeresc din Austro-Ungaria vor prezinta omagiile lor Maj. Sale cu prilejul jubileului său. O deputațiune de generali și ofițeri se va duce la Maj. Sa și cel mai în vârstă dintre generali va ține o cuvântare. In urmă ofițerii vor lua parte la un prânz de gală de 400 tacâmuri, dat în onoarea lor. Tot în ziua de 30 Maiu se va prezinta împăratului și o deputațiune a tuturor regimentelor al căror proprietar e împăratul dela 1848. Deputațiunea va fi compusă din comandanții acestor regimente și din un căpitan, un sub-locotenent și cel mai în vârstă sub-ofițer din fie-care regiment. Deputațiunea va mulțumi împăratului pentru donațiunea de 15 mii coroane făcută ofițerilor și sub-ofițerilor fie-căruia din aceste regimente. Deputațiunea va prânzi apoi la palat, ofițerii la masa dată în onoarea corpului ofițeresc, iar sub-ofițerii la masa corpului de gardă.

Legea contra emigrărilor din Ungaria. In ședința de Sâmbătă a Camerei, ministrul de interne, contele Andrassy, a depus un proiect de lege privitor la emigrări, proiect prin care se înăspresc măsurile contra emigrațiunei din Ungaria. Această înăsprire a măsurilor contra emigrațiunei e dictată de împrejurarea că în ultimii 5 ani au emigrat din Ungaria peste 800,000 de persoane. Noul proiect de lege oprește emigrarea minorilor și a acelora cari nu și-au făcut încă serviciul militar. Diferite măsuri sunt luate de asemenea și contra societăților de transport.

Dela Sinodul Arhidiecezan din Sibiiu.

— Sibiiu 8 Mai n.

Ședința a cincea de Vineri

Prezident I. P. S. Sa Metropolitul Ioan *Mețianu*. Notar de ședință Lazar Triteanu. Notarul Sergiu Medeanu cetește procesul verbal al ședinței premergătoare.

Deputatul Dem. *Moldovan* dorește *ștergerea interpelării făcute* (în afacerea unor neorândueli în protopopiatul Brașovului) *în ședința premergătoare din partea deputatului dr. Vecerdea*, din procesul verbal, și roagă pe domnul interpelant, să și-o retragă și să se mulțămească cu trecerea afacerei la consistor.

Dep. Dr. *Vecerdea* crede, că interesul general pretinde ca lumina să se facă în chestiile atinse în interpelarea sa de eri. Insistă, ca interpelarea sa să rămână trecută la procesul verbal, așa cum a făcut-o. Vorbește P. S. Sa Metropolitul, apoi dep. I. A. de *Preda*, care nu poate admite ștergerea interpelării din procesul verbal. V. *Tordășianu* e de părerea, că procesul verbal să nu fie autentificat, ci să fie compus de nou, cu eliminarea interpelării din chestie. Dr. Ioan *Șenchea* constată, că se cere un lucru contrar statutului organic. Interpelația trebue să fie trecută în procesul-verbal, care nu mai poate fi schimbat. M. *Voileanu* spune, că astfel de îndreptări de procese verbale s'au mai întâmplat. Dep. Parteniu Cosma nu admite nici o îndreptare de felul acesta. Cere să rămână interpelația în procesul verbal. Dep. Dr. Enea *Papiu* vorbește în chestie de regulament.

Procesul verbal al ședinței trecute *se autentifică*.

Petițiunea profesorului seminarial Timotei *Popovici* în chestia regulării salarului se predă comisiunei organizatoare.

Dep. Nicolae *Borzea* face propunere, pentru a se face pașii de lipsă. *ca și soldații români dela honvezime să primească preoți de legea lor*, ori cel puțin să fie lăsați la biserică. Se predă comisiunei bisericești.

Intrându-se în ordinea de zi, deputatul Nicolae *Ivan* referează în chestia *școalei arhidiecezane de economie*, înființată în Sibiiu. Cetește actul consistorial despre donațiunea făcută școalei acesteia din partea d-lui Al. Lebu. Comisiunea propune luarea la cunoștință a înființării școalei de economie, cu aprobare. Se primește.

Același raportor referează în chestia *nouelor zidiri*, ce sunt de ridicat pe locul din grădina »Flora«. Consistoriul face raport că din cauza scumpetei nu s'au putut gândi până acuma. la ridicarea nouelor case. Cere însă autorizare, de a se apuca în toamna anului acestuia de lucru, pe baza schițelor prezentate. Se va ridica o zidire mare și trei vile. Comisiunea organizatoare propune, ca sinodul să dee consistoriului autorizarea cerută. Vorbește deputatul D. *Comșa* și atrage atențiunea sinodului asupra scumpetei de material. Do-

reşte deci, ca numai zidirea mare să se clădească acuma, celelalte trei să rămână pentru anul viitor. Raportorul *Ivan* dă lămuririle necesare. Se primeşte propunerea comisiunei.

Acelaş raportor referează în chestia *regulamentului seminarial*, compus de nou, în urma hotărârii sinodului din anul trecut, cu ascultarea părerilor corpului profesoral dela seminariul arhidiecesan. Comisiunea organizătoare propune aprobarea regulamentului şi punerea lui în aplicare, în mod provizor, cu începerea noului an şcolar. Se deschide discuţie. Deputatul Dr. Eusebiu R. *Roşca* îşi exprimă temerea, că regulamentul va fi cerut de ministru spre censurare şi ministrul nu-l va accepta. Deputatul Dr. Nicolae *Bălan* propune, ca proiectul de regulament să fie privit ca cetit, să se iee de bază pentru discuţia specială şi să se între în desbaterea pe articole. Vorbeşte în discuţia generală dep. Demetriu *Comşa* cerând să fie cetite şi observările corpului profesoral făcute cu privire la acest regulament. I. P. S. Sa dă unele lămuriri, apoi se pune la vot propunerea deputatului Dr. Bălan şi se primeşte.

Se întră în discuţia specială. La întroducere vorbeşte Dr. Nicolae *Bălan* şi propune, ca secţia teologică să fie completată cu al patrulea curs. La vorbirea lungă a deputatului Dr. Bălan răspunde I. P. S. Sa Arhiepiscopul, rectificând unele păreri şi afirmări ale vorbitorului. E în contra cursului al patrulea de teologie, pentrucă prin aceasta vin îngreunaţi părinţii elevilor. Vorbeşte deputatul Dr. Miron E. *Cristea*. In principiu e de acord cu deputatul Dr. Bălan, dar situaţia materială a archidiecezei nu permite realizarea dorinţei d-lui Bălan. Propune, ca propunerea să fie predată consistorului spre studiare. Se cere şi se admite încheerea discuţiei. Vorbeşte deputatul Dr. V. *Bologa*. In principiu e pentru propunerea deputatului Dr. Bălan. Dar acum propunerea nu e acceptabilă. Să se facă întâiu seminar nou, apoi se va putea lua în desbatere o propunere de natura aceasta. Propune deci ca afacerea să se predee consistoriului spre studiare.

Dr. *Cristea* constată, că dânsul a făcut deja propunerea în acelaş înţeles. Dr Bologa se alătură la propunerea lui Dr. Cristea. Deputatul Vasile *Dămian* e pentru propunerea deputatului Dr. Bălan. Ar consacra însă anul al patrulea pentru pregătirea practică a elevilor. Propunătorul Dr. *Bălan* îşi apără propunerea şi pledează de nou pentru al patrulea an de teologie. Cuvântul din urmă îl are raportorul Nicolae *Ivan*. Recomandă spre primire textul din proiectul de regulament, iar propunerea deputatului Dr. Bălan să se predea consistoriului spre studiare.

Se ceteşte propunerea deputatului Dr. Bălan, apoi a deputatului Dr. Cristea. Se pune la vot propunerea primă. Intruneşte 11 voturi, fiind contra 22. E căzută. Propunerea a doua cade de sine. Se primeşte deci textul din proiectul de regulament, adecă întroducerea, care sună astfel:

»Seminariul Andreian are o secţiune teologică, cu curs de trei ani şi una pedagogică, cu curs de patru ani. In secţiunea teologică se pregătesc candidaţi pentru cariera preoţească, iar în secţiunea pedagogică candidaţi pentru cariera învăţătorească. Seminariul stă sub jurisdicţiunea consistoriului arhidiecezan. Limba de învăţământ şi în toate afacerile institutului e cea română. Patronul seminariului este sfântul Marele martir Nichita Romanul«.

Şedinţa se ridică la orele 12 şi jumătate, anunţându-se cea proximă pe după ameazi la orele patru.

— Sibiiu 9 Maiu n.

Şedinţa a şaptea de Sâmbătă.

Prezident I. P. S. Sa Metropolitul, notar de şedinţă Lazar Triteanu. Notarul Dr. Nicolae Bălan ceteşte procesul verbal al şedinţei premergătoare. Se autentică, cu unele modificări şi întregiri.

Petiţiunea preotului *Stoicovici*, pentru votarea unui ajutor anual, se predă comisiunei petiţionare.

Deputatul Dr. Miron E. *Cristea* după o întroducere potrivită, face propunerea de a se îndatora Conzistoriul a studia *cestiunea întemeierii unei bănci culturale*, reclamând sfatul binevoitor al fruntaşilor bisericei noastre şi opiniunea acelor nepreocupaţi financieri şi specialişti, pe cari va afla de bine a-i conzulta; iar rezultatul la care va ajunge, să-l prezenteze sinodului archidiecezan în una din sesiunile viitoare.

Sinodul primeşte cu vie satisfacţie această propunere, şi o transpune consistoriului spre studiare, *având a raporta asupra ei în sesiunea proximă sinodală.*

Deputatul Victor *Păcală* face propunere pentru sistemizarea a *două posturi de învăţători ambulanţi agronomi*. Se declară asemenea de urgenţă şi se transpune consistoriului spre studiare.

Se întră în ordinea de zi. *Cestiunea zidirei noului seminar.* Raportorul comisiunei organizătoare, Dr. E. R. Roşca, espune fasele prin cari a trecut afacerea. Ceteşte raportul consistoriului către sinod în cestiunea aceasta, şi comunică, că în comisiunea organizătoare s'au ivit trei păreri, una a majorităţii, care e pentru ridicarea unui nou seminar în strada morii, apoi a minorităţii pentru adaptarea şi lărgirea actualului edificiu, iar o părere separată, e pentru ridicarea noului seminar în strada Schevis. Motivează pe larg propunerea majorităţii din comisiune, şi pledează pentru ridicarea seminarului în strada morii. Rosteşte o vorbire lungă de aproape două ore, ascultată cu mare atenţiune. Scoate în ea la iveală cu multă putere de convingere toate avantagiile pe cari le are seminariul zidit pe loc liber. Recomandă deci spre primire propunerea majorităţii din comis. organizătoare.

Propunerea minorităţii, de a se face adaptări şi întregiri la actualul seminar, o motivează deputatul Nicolae *Ivan*. Roagă sinodul, să primească propunerea minorităţii din comisiunea organizătoare, din motive financiare.

Deputatul Parteniu *Cosma*, are părere separată, de a se clădi noul seminar în strada Schevis, dar crede că nu e atât de urgentă cestiunea, ca să nu mai poată fi amânată încă 2—3 ani. Se face deci lucru pripit. E de părerea, să se facă deocamdată numai adaptări în actualul seminar, dar să nu se zidească nimica din nou, până la anul 1910, când se va şti, câte şcoale ne mai rămân. Mai e şi materialul acuma foarte scump. Ideea de a se zidi seminarul în strada Schevis o abandonează. Primeşte ideea de a se zidi în strada morii. Dar nu acuma. Deocamdată să se facă adaptările necesare, iar ridicarea seminarului să se amâne. Inaltpreasfinţia Sa, Arhiepiscopul Ioan *Meţianu*, încă renunţă la planul, de a se face seminarul imediat, pe locul pe care se află. Nu vrea, să se facă lucru pripit. Ar dori, să se adapteze seminariul actual astfel, ca să corăspundă tuturor cerinţelor, iar la timpul său să se zidească în strada morii noul seminar.

A fost un moment foarte frumos, sărbătoresc, când atât domnul Parteniu *Cosma*, cât şi *P. S. Sa* au renunţat la idealurile lor, de a vedea ridicat seminarul acolo, unde şi l-au dorit de un lung şir de ani, şi sinodul întreg, adânc impresionat de aceste acte de nobilă abnegaţiune a erupt în puternice »Să trăiască«, la adresa amândurora.

După aceste declaraţiuni, discuţia a devenit superfluă. Sinodul dă deci îndemnizare conzistoriului, să facă adaptările necesare la edificiul actual seminarial, iar clădirea noului seminar se amână, decretându-se în principiu, *că noul seminar are să se ridice la timpul său în strada Morii.* Adaptările să se facă după apreciarea conzistoriului.

Inalt Prea Sfinţia Sa se declară mulţămit cu deslegarea, norocoasă a cestiunei în acest înţeles. Sinodul erumpe în zgomotoase »Să trăiască«.

Acelaşi raportor referează în cestiunea *restanţelor dela conzistor* şi propune, ca cei vinovaţi să fie traşi la răspundere. Se primeşte.

In cestiunea *monografiei catedralei*, acelaşi raportor propune, ca sinodul să iee la cunoştinţă tipărirea monografiei şi să recomande cartea spre procurare. Se primeşte.

Raportorul Nicolae Ivan, în numele comisiunei organizătoare, propune să se predee conzistoriului rugarea profesorilor din Brad, în cestiunea dreptului lor la penzie, şi rugarea profes. seminarial Tim. Popoviciu, pentru a fi primit la fondul de penzie. Se primeşte.

Raportorul Dr. M. E. Cristea, în numele comisiunei bisericeşti, propune cu privire la propunerea deputatului D. Moldovan, de a se înfiinţa şcoale cantorale, ca propunerea să se predee conzistoriului. Se primeşte.

Acelaş raportor referează în cestiunea propunerei deputatului Dr. Nicolae Bălan, de a se sista admiterea de nou a candidaţilor de preoţie la examen de cualificaţiune, şi propune, ca usul acesta să se sisteze. Se primeşte.

A doua propunere a deputatului Dr. Bălan, de a se întroduce examenele de concurs pentru preoţii în activitate, raportorul Dr. Cristea, propune să nu se primească. Sinodul decide în acest înţeles.

Cu privire la propunerea deputatului Borzea, în cestiunea catechzării, se decide a se preda conzistoriului, la propunerea aceluiaşi raportor.

Şedinţa proximă se anunţă pe astăzi după ameaz, la orele 4.

Raportor.

Afacerea extradării deputaţilor aradani.

Discursul dep. Dr. Maniu.

După ce am dat părţile cele mai marcante din discursurile rostite de deputaţii Dr. *Mihali* şi Dr. *Vlad* în afacerea extradării deputaţilor aradani, reproducem astăzi în extras energicul discurs al d-lui dep. Dr. Iuliu Maniu rostit în şedinţa din 5 Maiu.

Oratorul întroduce discursul său cu constatarea că referentul comisiunei de imunitate şi-a întrodus referata sa într'o cestiune atât de însemnată şi de fundamentală din punctul de vedere al dreptului constituţional cu o superficialitate regretabilă, raportând numai despre petiţia căpitanului oraşului Arad şi ignorând cu totul faptul, pe ce bază s'a făcut cercetarea respectivă şi cu ce se apără deputaţii cărora li se cere suspendarea. Prin urmare oratorul se vede nevoit a expune dânsul punctul de vedere al deputaţilor naţionalişti şi în special al deputaţilor aradani.

Istoricul acestei cestiuni — zice Dr. Maniu — e, că constituindu-se partidul parlamentar al naţionalităţilor, a hotărât să-şi facă organizarea politică pe baze regnicolare. Membru intern al partidului naţionalităţilor e fiecare deputat care face parte din acest partid; membrii ordinari şi membrii externi, membrii ajutători sunt toţi cari profesează convingerile politice ale partidului parlamentar al naţionalităţilor şi toţi sunt hotărâţi a lupta pentru scopurile de cari se călăuzeşte partidul. Acest partid al naţionalităţilor, a cărui membrii suntem noi, hotărând organizarea regnicolară, pentru lucrările de executare şi îndeplinire a esmis din sânul său o subcomisie. Membrii acestei subcomisii organizatoare sunt domnii deputaţi: Nicolae Oncu, Vasile Goldiş, Ioan Suciu şi Ştefan C. Pop, cari din întâmplare locuesc cu toţii la Arad şi astfel de centru al lucrărilor de organizare am designat Aradul, dând subcomisiei mandatul să execute şi îndeplinească la Arad lucrările de organizare ale partidului în senzul dispoziţiilor luate de noi şi pe lângă supraveghiarea noastră. In urma acestora respectivii domni deputaţi, cari alcătuiesc subcomisia, au instituit un birou de partid la Arad şi au închiriat localul. Acesta e istoricul faptului şi adevărul nemistificat ce nici nu se poate mistifica....

Nu mai încape deci îndoială că aici e vorba de organizarea unui partid politic. Intreb prin urmare, că din punctul de vedere al dreptului constituţional şi al doctrinelor juridice necesare e, ca un partid în scopul organizării sale regnicolare să aibă statute aprobate de forurile guvernului?

Mezöfi Vilmos: A spus'o ministrul de interne că nu e necesar!

Dr. Maniu: Mai încape oare îndoială, că într'o ţară constituţională, unde viaţa publică e direcţionată de formaţiunea partidelor, nu e necesară încuviinţarea factorilor puterii pentru o astfel de organizare regnicolară a vre-unui partid? In senzul doctrinelor juridice e absolut imposibil. Dar nici nu e necesar şi comisia de imunitate n'a avut la ce se adânci în nu ştiu ce teorii grozave de doctrină juridică, căci i-a stat doar la îndemână ordinaţiunea ministrului de interne de Nr. 2240/1906, în care se spune, că lucrările de organizare regnicolară a partidelor politice nu sunt condiţionate de aprobarea factorilor guverniali.

Mezöfi Vilmos: A declarat'o aceasta Andrassy şi aici!

Dr. *Maniu*: Există deci ordinaţiunea, care în privinţa aceasta fixează un principiu juridic mai presus de orice îndoială şi în viaţa publică îl şi aplică...

Comisia de imunitate se provoacă la o ordinaţiune, care dacă mi-aduc bine aminte a fost lansată de ministrul de interne Perczel şi în care se zice, că întru cât cineva ar înfiinţa vre-o reuniune nepermisă, ori i-a parte în activitatea ei, trebue pedepsit. Aceasta e foarte corect, foarte la loc, numai cât ordinaţiunea respectivă nu se referă la cazul prezent, ci se referă la cazul, când o reuniune voieşte să existe ca persoană de drept, să fie subiectul diferitelor drepturi, obiect de obligamente, cu un cuvânt voieşte să se afirme ca reuniune. Intr'aceasta conzistă deosebirea, ce o trece cu vederea comisia de imunitate, peste care comisia de imunitate trece cu uşurinţă, că dacă există reuniuni, cari în scopul recunoaşterii lor de persoane de drept, de fapt au nevoie de aprobarea factorilor guverniali. Astfel sunt cluburile independiste, cluburile socialiştilor creştini, cluburile catolice. Toate acestea se pot, toate sunt corecte, şi au lipsă de aprobarea guvernului, ca ele să existe ca persoane de drept, să câştige drepturi, să dispună de drepturi, să adune averi, să se prezinte ca partide combatante, cu un cuvânt; să se validiteze în viaţa publică ca personalitate: Partidele politice pot să se organizeze, să-şi aleagă preşedinte, cassar, secretar, la toate acestea însă pe toată suprafaţa pământului nu se cere aprobarea guvernului, aceasta poate răsări numai într'un cap genial, ca, de pildă al căpitanului de poliţie din Arad, pe care-l imitează şi comisia de imunitate....

Partidele politice n'au lipsă de recunoaşterea lor, ca atari. Nu există lege formală, care să pretindă că un oare care partid politic are lipsă de recunoaşterea lui ca atare din partea vre-unui organ, a vre-unei opinii, a societăţii sau a vre-unui alt factor. La recunoaşterea partidelor politice ca atari sunt de lipsă trei lucruri: E de lipsă mai întâiu existenţa scopului partidului, mai departe existenţa membrilor săi şi în fine e de lipsă nizuinţa, munca, voinţa din acel motiv, că acei cari sunt membrii vre-unui partid politic, să-şi ajungă scopul politic. (Sgomot în stânga.) Aceasta este singura condiţie de validitare.

D-voastră veniţi acum din nou cu două acuze, la cele spuse de mine. Prima, în care ziceţi, că *partidul naţionalităţilor nu are program.* Dacă nu-l cunoaşteţi treaba d-voastră, ar trebui să-l cunoaşteţi mai bine, căci la congresul din 1895, ţinut aici în Budapesta, s'a stabilit acest program, şi dacă d-voastră nu-l cunoaşteţi, deşi noi l-am formulat, permiteţi-mi să declar, că aceasta aveţi a o atribui numai neorientării d-voastre.

A doua obiecţiune este că d-voastră *nu ne permiteţi naţionalităţilor nemaghiare să ne organizăm politiceşte.* Ei bine, faţă de aceasta opun, că nu este lege care să sprijinească părerea d-voastră, ci e validă părerea generală, că sfera partidelor politice nu se poate statori cu nici un fel de ordinaţiuni legale, şi că existenţa acelora nu se poate restrânge cu îngrădiri. Că dacă d-voastră vă referiţi la aceea, că conform concepţiunei d-voastră acest stat este naţional unitar. — ceeace eu neg — nu urmează din aceasta ca să împedecăm sau să osândim evoluţia politicei de naţionalităţi. Oare Germania sau Prusia nu sunt state naţionale?..

Lucrul de căpetenie e că oare constituţia îngăduie prigonirea unui partid politic şi dacă da, se poate ajunge vre-un scop cu ea? Nu! Onorată Cameră! Acele concepţii şi principii politice, pe cari partidul nostru le cere, sunt constituţionale şi legale, dar înainte de toate sunt concrescute cu existenţa noastră. Acele principii şi scopuri pe cari le avem înaintea ochilor noştrii sunt aspiraţiunile tuturor popoarelor nemaghiare din această ţară, aşadar să nu credeţi, că cu un astfel de procedeu veţi putea împedeca desvoltarea acestui partid politic şi lupta lui pentru aceste scopuri şi ziua biruinţei acestora. La aceasta nu veţi ajunge până-i lumea şi pământul! Nu ameninţ, ci constat faptul, că tot ce e în contra desvoltării fireşti, ca o nizuinţă zădarnică contra naturei, nu va putea ajunge la biruinţă şi nu va putea spulbera în vânt nizuinţele drepte şi fireşti ale popoarelor. (Zgomot).

Dupăce am examinat desvoltarea partidelor politice din trecut, am constatat în general următoarele stadii, stadiile acelui mod de tratare, în care partidul ce era la putere se împărtăşea de puterea guvernului. Cel dintâiu stadiu a fost o suverană nesocotire. Onorată Cameră, dacă o concepţie politică a ajuns la iveală, partidul puterii îndată a căutat să o înăbuşe, crezând, că astfel va astupa gura întregei lumi, şi nimeni nu va lua la cunoştinţă.

Al doilea stadiu a fost stadiul bagatelizărei. După ce a văzut partidul puterii, al forţei, că cu înăbuşirea nu poate nimici principiii, scopuri şi nizuinţe, a căutat să le ia în râs, s'a cocoţat pe Olimp şi cu mare încredere în sine a micşorat valoarea bărbaţilor, cari au mărturisit principiile politice, a micşorat însemnătatea întregei mişcări (sgomot în stânga extremă).

Când însă a văzut, că nici acel curent al puterii nu duce la rezultat, când a văzut, că acel partid neluat în seamă totuşi vrea să trăiască, atunci a recurs la prigoniri şi la opresii. (Aşa-i! în centru. Zgomot în stânga extremă).

Nu numai noi am avut parte de aceasta, ci şi d-voastră. (Sgomot). Şi aceasta bine o ştiţi, pentrucă istoria d-v. arată aceste stadii ale desvoltării; au fost epoci, când şi aspiraţiunile politice ale d-v. erau

nând micşorate, când înăbuşite, şi prigocite. (Sgomot în stânga. Prezidentul sună).

Iar acum vă întreb, că ajuns'a cineva la rezultat faţă de nizuinţele d-voastre cu o astfel de procedură a expansiunei forţei brutale? Oare cu o astfel de tactică s'a putut undeva în lumea mare să se nimicească un curent sau o gândire politică ori vre-un partid?

Imi aduc bine aminte, că după-ce s'a alcătuit partidul naţional român, ani dearândul aţi căutat să-l înăbuşiţi; când nici cu înăbuşirea n'aţi făcut ispravă, aţi căutat să-l bagatelizaţi şi când aţi văzut că partidul nici la acestea nu se stânge de pe faţa pământului, aţi recurs la scârboasele asupriri şi prigoniri, cu sutele i-aţi aruncat în temniţă pe bărbatii partidului nostru, ne-aţi împrăştiat şi ne-aţi târât în toate părţile şi cu toate acestea iată că aici suntem şi aici vom fi. Ori veţi primi domnilor propunerea comisiei de imunitate ori ba, ori ne veţi recunoaşte partidul ori nu, nouă ni-e tot una; ori veţi arunca după uşă marele principiu constituţional, că pentru existenţa partidelor politice nu se cere aprobarea factorilor guverniali, ori vă veţi pune jugul la gât, nouă ni-e tot una, pentru-că partidul nostru care e plin de viaţă şi putere şi care merge pe calea firească, va arăta cepoate, se va validita cu sau contra voinţei d-voastră (Sgomot).

Din România.

Bucureşti, 27 Aprilie 1908.

Joi, la 24 Aprilie, dimineaţa, 101 bubuituri de tun anunţau sărbătoarea Sf. Elisabeta, ziua Reginei iubite a României. In prezenţa tuturor, miniştri şi altor înalţi demnitari ai ţării s'a oficiat la biserica Mitropoliei un Té-Deum. O companie de vânători a dat onorurile militare. Ziua a fost senină şi călduroasă — o adevărată zi de sfârşit de Aprilie.

*

Cu prilejul acestei zile elevele din Secţia Profesională a Asilului Elena Doamna au dat o frumoasă serbare de înfrăţire între colege, serbare la care au fost invitate colegele din Secţia Normală (viitoarele Invăţătoare). S'au recitat poesii, s'a jucat *Iorgu dela Sadagura*, piesă de teatru de Alexandri, apoi *Visul României*.

La sfârşit s'a jucat *hora Unirei*. Era cea mai curată şi nevinovată sărbătoare pe care fetele au dato pentru ele însele şi numai peutru ele — 300 din secţia Profesională şi 160 din cea Normală.

*

Zilele trecute a încetat din viaţă la Galaţi *Fany Tardini Vlădicescu*, o actriţă din cea dintâi generaţie a artiştilor-apostoli din răstimpul 1850—1870.

A fost una dintre cele mai bune artiste, care pe vremuri cutreiera ţara împreună cu Millo, Pascaly, Demetriad şi alţii.

Avea câte-va creaţiuni clasice, dar îndeosebi în unele piese de ale lui Alexandri era neîntrecută.

Trăia de multă vreme retrasă la Galaţi, unde avea o mică proprietate care-i procura existenţa. A murit în vârstă de 85 de ani — şi moartea ei trebuie să fie prilej de duioase amintiri pentru acei dintre noi cari au apucat alte vremuri şi au cunoscut cel dintâi teatru românesc.

*

Sâmbătă dimineaţa M. S. Regele a cercetat şcoala de ofiţeri, însoţit de d. general Averescu, ministrul de războiu şi de mai mulţi generali şi ofiţeri superiori.

M. S. s'a interesat de aproape de instrucţia teoretică, de exerciţiile de front şi cu arma ale viitorilor ofiţeri. A asistat şi la călăria celor din arma cavaleriei. La ora 12 după ce a vizitat şi masa elevilor, M. S. a plecat mulţumit complect de aceia ce constatase în pregătirea lor.

*

Joi dimineaţa MM. LL. Regele şi Regina vor porni într'o călătorie de câteva zile pe Dunăre. Vor porni la 1 Maiu dimineaţa din Giurgiu în sus, pe Dunăre, sosind a doua zi la ceasurile 2 p. m. la Turnu-Severin. Vor vizita *Porţile de fier*, apoi în aceiaşi zi vor pleca înapoi, pe Dunăre în jos, până la Sulina şi iar înapoi la Giurgiu.

In toate porturile Dunării li se pregătesc Suveranilor primiri frumoase de către autorităţi şi populaţie.

Călătoria se va face pe vaporul *Ştefan-cel Mare*.

*

De o săptămână *Neamul Românesc* ese în tipografia societăţii cu acelaş nume la Vălenii de Munte din judeţul Prahova. Tiparul e tot atât de curat şi de îngrijit ca şi al »Minervei«.

De altfel societatea n'a cruţat nimic pentru ca să aibă o instalaţie modernă în totul din material nou.

Revista *Neamul Românesc* nu va mai fi îngreunată cu cheltuelile de tipar de până acum, iar societatea tipografică va putea să aibă bune câstignri, de oarece se prevede ca tipografia să aibă suficiente lucrări particulare deosebit de acele pe cari are să le înceapă în editură: literatură, ştiinţă şi istorie popularizată, folklor, etc.

Societatea e întemeiată din banii Românilor, numai ai Românilor — şi în deosebi ai Românilor săraci.

Noroc şi spor, după gândul bun al celor ce au înfiinţat-o.

M.

STIRILE ZILEI.

— 28 Aprilie.

Către domnii corespondenţi! Din cauza îmbulzelii materiei nu putem satisface decât numai succesiv tuturor cerinţelor. Rugăm deci pe onor. domnii corespondenţi şi autori ai articolelor trimise nouă spre publicare, să aibă puţină răbdare, până ce le va veni rândul.

† Fany Tardini. In nici unul din necroloagele ce s'au scris din incidentul morţii artistei române de origine italiană, *Fany Tardini*, nu s'a făcut amintire de rolul însemnat, ce l'a avut în turneul ei din anii şeasezeci ai secolului treaut prin Transilvania şi Bănat. Regretata artistă când avea trupa ei renumită cu regisorul Vlădicescu, a făcut un turneu şi prin Ardeal şi totdeauna va rămânea adânc întipărită în memoria Românilor Braşoveni, strălucitul ciclu de reprezentaţiuni româneşti naţionale, ce l'a dat trupa d-nei Tardini în sala festivă a gimnaziului român din vara anului 1862, cam pe timpul când s'a întrunit aici marea şi strălucita adunare a Asociaţiunei, după constituanta dela Sibiiu şi când totodată în salele de prelegere din parterele gimnaziului român, era deschisă prima expoziţie naţională română de industrie casnică şi de alte producte industriale ale poporului român. A fost un timp de mare avânt şi de mare sperante, care va rămânea neuitat celor ce au luat parte la viaţa zilelor însufleţite de atunci. Fany Tardini era şi o excelentă cântăreaţă iar Vlădicescu un tenor *comme il faut*.

Poate oricine să-şi închipuiască cu cât entusiasm a fost primită şi sărbătorită trupa Tardini în acele zile de nobil avânt naţional.

Reprezentaţiunea internat-orfelinatului dată eri după amiazi în sala Redutei, a succes cum nu se mai poate mai bine. Publicul numeros a răsplătit cu bogate aplauze prestaţiunile minunate ale elevelor internatului nostru. Un raport amănunţit vom publica în numărul de mâne al ziarului nostru.

Ziarist slovac condamnat. Ziarul slovac »Narodni Novini«, publicase anul trecut un articol, în care se vorbia de oprimarea slovacilor din Ungaria. Procurorul dase atunci în judecată pe autorul articolului, Josif Czipar, pentru aţâţare contra statului ungar. Procesul s'a judecat Sâmbătă înaintea Curţii cu juraţi din Budapesta, care a osândit pe Czipar la 4 luni închisoare şi 300 cor. amendă.

Medicul primar dr. Alfred Jekelius ne roagă să anunţăm că pe timp de şase săptămâni a plecat la Viena.

Conflict între un episcop ungur şi ţărani slovaci. Locuitorii din satul slovac Lucsky se adresaseră de curând episcopului Parvi, cerând să le redea pe preotul satului, care fusese înlocuit, ameninţând că altmintrea vor boicota biserica. Episcopul însă a refuzat, să satisfacă cererea locuitorilor. Acum ţăranii din Lucsky au reînoit cererea lor către episcop. De data asta însă ei îl ameninţă, că dacă nu li se satisface cererea, vor trece la biserica luterană.

Din Bucureşti se anunţă, că contele *Apponyi*, ministrul cultelor şi insrucţiunei publice, *a primit patronagiul societăţii ungare »Sf. Ştefan« din Bucureşti*. In scrisoarea prin care contele Apponyi anunţă, că primeşte cu plăcere acest patronagiu, zice între altele: »Doresc ca acţiunea patriotică a societăţei să fie însoţită de binecuvântarea lui D-zeu«.

Recordul distanţei cu maşina de sburat. Din New-York se anunţă, că fraţii Wright, cari după cum se ştie, sunt şi ei inventatorii unui aparat de sburat, au bătut Sâmbătă cu mult recordul de viteză şi distanţă al unor asemenea aparate. Deşi sufla un vânt puternic, fraţii Wright au făcut în apropiere de Manten, în nordul Carolinei, o ascensiune cu aeroplanul lor. Ei s'au ridicat mai întâiu la o înălţime de 300 metri, după care s'au îndreptat spre mare, străbătând o distanţă de 8 mile. In urmă s'au reîntors la punctul de plecare. In total, fraţii Wright au străbătut cu aparatul lor 25 de mile şi aceasta în mai puţin de o oră.

Numărul nostru jubilar.

Ziua apariţiunei numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se va face cunoscută publicului cetitor cu opt zile înainte. Observăm, că numărul jubilar va fi mult mai voluminos decât se proiectase la început şi va cuprinde şi număroase ilustraţiuni.

In urma aceasta ne-am văzut nevoiţi a urca puţin preţul numărului festiv stabilindu-l dela 1 Maiu n. pentru abonaţii „Gazetei", cari încă nu s'au prenotat, cu *80 bani*, ear pentru neabonenţi cu *1 coroană 50 bani* de exemplar. Mărindu-se ediţia suntem în poziţiune de a *primi abonamente în tot timpul până la apariţiune.*

Preţul este în *Austro-Ungaria 1* coroană *50* bani de exemplar (*80 bani pentru abonaţii »Gazetei«*), iar în *România* şi străinătate *2* coroane de exemplar.

Venitul curat din abonamente va întra la *fondul jubilar pentru ajutorarea ziariştilor şi a scriitorilor români dela noi.*

Cugetări şi maxime.

Solomon şi Iov au cunoscut cei mai bine mizeria omenească şi au vorbit mai bine: unul, cel mai fericit dintre oameni şi celălalt cel mai nefericit, unul cunoscând vanitatea plăcerilor prin experienţă, altul realitatea relelor.

Pascal.

*

Cineva se îndrepteazâ uneori mai bine prin vederea răului decât prin exemplul binelui şi e bine a se obicinui de a profita de rău, fiindcă el e obicinuit în loc de bine, care e aşa de rar.

Pascal.

*

Unii autori consideră morala cum ar considera arhitectura nouă, unde se caută înaintea tuturor lucrurilor comoditatea.

*

Nimenea nu vrea să fie compătimit pentru greşelile sale.

*

Tinerii cunosc mai mult iubirea decât frumosul.

*

Obiceiul face totul, până şi în iubire.

*

Când simţim că nu mai avem pentru-ce stimă pe cineva, suntem gata să-l urâm.

Vauvenargues.

Glume.

Doi sergenţi de stradă înapoindu-se acasă în searea de 1 Mai.

— Trebue să fie cineva nebun ca să numească ziua asta sărbătoarea muncitorilor.

— Pentru-ce?

— Fiind-că în ziua asta noi sergenţii suntem muncitorii!...

*

Un muncitor întreabă pe un camarad al său:

— Şi după 1 Maiu ce crezi că are să fie?

Celălalt filosofând:

— Are să fie 2 Mai, dragul meu...

*

Intre bărbat şi nevastă:

— Ce proastă eşti femeie! Nu ştii să faci nici o deosebire între cal şi măgar...

— Ţi-am zis eu vre-odată că ieşti cal?

ULTIME ŞTIRI.

Viena, 11 Maiu. — Regele Danemarcei a sosit aci eriseară incognito.

Sulină, 11 Maiu. Autorităţile comunale de aci au fost înştiinţate în mod oficial, că regele Carol va sosi la Sulina împreună cu familia regală în ziua de 19 Mai la orele 3 după amiazi.

Diverse.

O căsătorie la curtea Ţarului. Duminica trecută s'a săvârşit în biserica palatului imperial din Petersburg *cununia principelui Wilhelm al Suediei cu marea ducesă Maria Pavlovna*, în prezenţa Ţarului, ţarinei, împărătesei mame, a regelui Suediei, marelui duce şi marei ducese de Hessa, principelui moştenitor şi principesei României, şi principelui Nicolae al Greciei.

Căsătoria s'a oficiat cu o deosebită pompă. Dimineaţa la oarele 9 s'au tras cinci lovituri de tun din fortăreaţa Sf. Petru şi Pavel. La oarele 2 jum. d. a., s'au strâns în sălile din palatul Zarskoje Selo membrii Sf. Sinod şi preoţii curţei, preşedintele consiliului de miniştri, preşedintele Dumei, ambasadorii străini cu soţiile lor, doamnele de onoare ale ţarinei, generalii ofiţerii superiori, aghiotanţii marilor duci, etc. Doamnele erau îmbrăcate în costume naţionale ruse, domnii în ţinută de gală. Mireasa a purtat o coroană pe cap şi pe umeri o manta de hermelină cu trenă, pe care o duceau patru pagi.

Sosirea împăratului şi împărătesei Rusiei la capelă a fost salutată cu 21 tunuri. Au intrat în capelă maestrii de ceremonie ai palatului imperial, mareşalul curţii, apoi împăraţul şi împărăteasa Alexandra Teodorovna, împărăteasa văduvă, regele Suediei, regina Greciei, apoi principele şi principesa României. Au urmat apoi marele duce şi marea ducesă de Hessa, şi ceilalţi mari duci şi principi.

La întrarea în biserică, suveranii Rusiei au fost primiţi de metropolitul Petersburgului şi al Ladogei cu membrii sfântului Sinod. După ce împăratul a condus pe tinerii miri în faţa altarului şi-a luat locul său şi ceremonia a început.

După ce s'a isprăvit ceremonia, mirii au mulţumit împăratului şi împărătesei. Metropolitul a cântat cu membrii sinodului: »pre tine te lăudăm«, pe când 101 lovituri de tun anunţau celebrarea căsătoriei.

Eşirea din biserică s'a făcut tot în ordinea de mai sus. De la biserica ortodoxă toţi au trecut într'o sală a palatului unde episcopul de Lund, în faţa unui altar improvizat a celebrat căsătoria după ritul evangelic-luteran.

La oarele 7 şi jum. seara a avut loc tot la Zarskoje Selo o masă de gală, la care au luat parte numai puţine persoane, între cari printre cei dintâiu şi principele şi principesa României. La masa principală au luat loc numai Suveranii, mirii, regele Suediei, regina Greciei, principele şi principesa României, marele duce şi marea ducesă de Hessa şi o parte dintre membrii familiei imperiale. — Masa aceasta a fost servită de pagi.

In tot timpul mesei a cântat orbestra curţii. La toasturi s'au tras de tunurile fortăreţei, pentru suverani 51 tunuri, pentru miri 31 tunuri, pentru regele şi regina Suediei şi pentru marele duce Paul Alexandrovici, tot 31, pentru oaspeţi 31, pentru cler şi supuşii credincioşi ai Ţarului tot 31.

La oarele 9 şi jum. a avut apoi loc în sala cea mare a palatului balul, la care afară de persoanele invitate la masă, au luat parte multe alte persoane oficiale special invitate. Doamnele au asistat la acest bal în toate costume naţionale rusesţi. După ce s'a jucat »poloneza« suveranii s'au retras în apartamentele împărătesei Alexandra Teodorowna. In urmă, împăratul şi împărăteasa Maria Teodorowna, împreună cu mirii s'au dus într'o trăsură de gală la palatul Alexandru tot din Zarskoje Selo. Trăsura era însoţită de o sotnie de cazaci, o companie fiind înaintea trăsurei şi alta după ea. Ceilalţi membrii ai familiei imperiale şi oaspeţii, după ce s'a sfârşit balul, au plecat de asemenea în trăsuri la palatul Alexandru.

Mirii au plecat în urmă la Petersburg, unde au fost găzduiţi în palatul Sergius.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următórele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

„Opere complete“ de *N. Nicoleanu*, *C. Stamati și V. Cârlova* la olaltă întro singură Broșură. Prețurî 1 cor. 50 plus porto 10 banî.

„Popasuri vânătorești“ de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghiță. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Din opere complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura *„Minerva“* premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechiă: „In Bucegî“ (Narațiune) Format octav mare paginî 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauș: „Doamna Oltea« (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurî. Musica de d-l D. G. Chiriak Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din Bucureștî în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anî dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginî. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ c'o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc“**. Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiunilor balneare“ de *Aurel Scurtu*. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 banî porto.

Sandu Aldea **„Cărticica plugarului“** —·50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de Sandu Aldea cu cuprinsu următor: Un arândaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiții. O afacere. La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto.

— Romanul **„Robia Banului“** de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 banî porto.

„Dac'așî fi o păsărică“ romanță frumósă pentru voce și piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu*. op. 1. prețul 80 banî plus 5 banî porto.

„Geloșii“, comedie într'un act, după germană, de *Moșul*. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă fórte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domni și 2 dame). Prețul 40 filerî franco.

Cărți de rugăciunî.

Sonorul séu frumos r ë s u n ă tó-r e l e plânso-cânturî la mormêntul Domnului nostru Isus Christos de Ucenescu, ... —.24.

Carte de rugăciune de *Calistrat Cora* sunt cu: Cor. 1·40, 1·60, 1·80, 2·40, 2·60, 7·—, 8·40.

Lauda lui Dumnezeu: costă —·90, —·60, 1·80, 2·10, 2·65, 2·80, 3·10, 3·50.

Cheia Raiului costă: —·75, 1·20, 1·40, 2·—, 3·50.

Versurile nascerei Domnului nostru Isus Christos, . . . —.12.

Visul Născĕtórei de D-ḑeu —.12.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos, ce a trimis'o Dumneḑeu din ceriu, ... —.24

Cărți de rugăciunî întocmite de protopresbiterul Calistrat *Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuțî cuprinḑênd diferite rugăciunî: rugăciunea de séră, cătră d-l nostru Isus Christos, îngerul păzitor cântarea de laudă pentru sfânta Născĕtóre. Rugăciunile în ḑilele de peste sĕptĕmână. Liturgia de Duminecă. Acatistul bunei vestirî. Canóne. Rugăciunî de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din sĕptĕmâna luminată. Rugăciunile din ḑiua Nascerei Domnului. Rugăciunî de cuprins felurit etc.

Tóte aceste cărțî sunt în diferite legăturî de la cele mai simple până la cele mai luxóse. Tóte însĕ sunt fórte frumóse și elegante. Prețul lor e felurit.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 4392/1908.

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de **casier de dare orășenesc**, și **controlor de dare orășenesc** devenite vacante precum și a acelor posturi, cari prin întregirea posturilor în rândul prim deja amintite eventual vor deveni vacante prin aceasta escriu concurs și provoc pe toți aceia, cari doresc a ocupa vreunul dintre aceste posturi așî înainta petițiunile cătră subscrisul vicecomite cel mai târziu **până în 5 Iunie a. c.**, deoarece acele petițiuni, ce vor sosi după terminul pres cris nu se vor mai lua în considerare.

La petițiuni trebuesc anexate următoarele documente: atestat școlar și atestat despre serviciul de până acum, având concurenții totodată a documenta că posed limba maghiară, germană și română.

Acei concurenți însă, cari deja sunt în serviciul orașului Brassó sunt absolvați de documentarea acestor împrejurări.

Emolumentele împreunate cu postul de casier și controlor de dare sunt următoarele: 2400 cor. salar fundamental, 600 cor. bani pentru quartir, precum și quinquenîile statorite în statutul orășenesc de organisațiune. In sensul statutului acum amintit aceste posturi să întregesc de presinte numai până la realegerea generală a funcționarilor orășenești.

Atrag totdeodată atențiunea concurenților la acea împrejurare, cumcă în sensul §-lui III al statutului deja amintit funcționarilor orășenești nu li-se permite a mai ocupa și oarecare funcțiune laterală în urma căreia eventual ar deveni pendinte de oarecine sau de oarecare societate, reuniune etc.

Brassó, 30 Aprilie 1908.

AUGUSTIN JEKELIUS,
vicecomite.

157,1—2.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

A c t i v :

1907 21 Aprilie		1908 12 Aprilie	1908 19 Aprilie
114.200,032	80605032 Reser. metal. aur 91998206 / 33595000 „ Trate aur 37854000	126 991,596	129.852,206
1.439,745	Argint și diverse monede	1.787,987	1.878,932
68.157,909	Portofoliu Român și străin. . . .	61.442,193	54.323,510
10.580,200 / 19.198,901	*Impr. contra efec. publice 7718700 / „ „ „ în cont-corent 17159687	24 414,002	24 878,387
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,699
15 931,570	Efectele fondului de reservă . . .	15.638,508	15 579,733
3 265,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.238.121	3 231,621
5.872.645	Imobile	5.929 500	5.939.265
639 482	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	684 953	684,864
641 409	Cheltueli de Administrațiune . . .	599 005	605,506
101.933 317	Depozite libere	104.087 829	104.395.979
26 218,422	Conturi curente	19 358 586	21.593.034
21.162 756	Conturi de valori	28.037,315	27.565.474
401.241,433		404 219,519	402.528,210

P a s i v :

1907 21 Aprilie		1908 12 Aprilie	1908 19 Aprilie
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000.000
22 726,229	Fond de rezervă	24.609 781	24.850,121
3 373,692	Fondul amortis. imob. și material .	3.634,520	3.664.810
260.145 240	Bilete de Bancă în circulațiune . .	258.815 890	256.478,170
1.062,955	Dobânzi și beneficii diverse . . .	1.071,499	1.139,130
101.933 317	Depozite de retras	104.087.829	104 395 979
—	Conturi curente	—	—
401 241 433		404.219 519	402.528,210

Scomptul 5%
* Dobânda 5 1/2 %